

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Nya knyckar kring klassiskt äppelpallarmotiv

Österlund, Mia

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 23/05/2023

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Österlund, M. (2023). Nya knyckar kring klassiskt äppelpallarmotiv: [Recension av Malin Klingenberg och Ida Wikströms Knyckarna]. *Hufvudstadsbladet*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202401102132>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Klingenberg, Malin & Wikström, Ida, *Knyckarna*, Schildts och Söderströms, 2023.

Nya knyckar kring klassiskt äppelpallarmotiv

Helga gillar tejp. Och Karlsons klister. Hon är en pigg gamling, som blandar konvention och tradition med nyare ryck. Hennes trädgård bär spår av barn – lekstuga, trädkoja, skateramp – men några egna barn verkar hon inte ha. Hon är en mix mellan gammal och barn(slig), men har inte gått i barndom. Snarare är hon en vuxen som bevarat lusten att leka och dona. Helga är lillasyster till jagberättarens morfar i Malin Klingenberg och Ida Wikströms bilderbok *Knyckarna*. Tidigare har de två samarbetat i *Alberta Ensten och uppfinnarkungen* (2014). Klingenberg vurm för udda äldre blomstrade i hennes serie om Patrik och pensionärsmakten (2010–20), konstellationen går igen i den nya bilderboken. Generationsöverskridande relationer är stapelvara i barnboken, men Klingenberg förvaltar konstellationen väl. Hon är driven i att skriva bilderbokstext.

Jag cyklade så jag blev svettig på ryggen. Helga stod ute på verandan och tuggade på en lakritspipa.
- Bra att du kom så snabbt, sa hon. Jag har ett problem.
- Vad då för problem? frågade jag.
- Äppelknyckare, sa hon bistert och pekade på äppelträdet.

Bilderbok med seriestrippar

”Jag skriver helst bilder, och ritar helst texter” har Wikström sagt om sin metod. En bilderboksberättelse liknar långt en dikt. Alla detaljer är medberättande. Ibland går de ihop, ibland bjuder detaljerna motstånd och lägger till lager på lager av undertext. I *Knyckarna* arbetar Wikström med två bildstilar: datortecknat och serieteckning. Att de tecknade serierna görs av berättarjaget fördjupar berättelsen om jakten på äppelpallarna som angriper Helgas dignande äppelträd. Exempelvis är Helgas minspel och utlevande beteende olika på de olika bild-berättarnivåerna.

Miljöbeskrivningen tar stor plats i boken. Inledningsvis gör Wikström miljön rätlinjig och stel. Småstadsmiljön är likriktad med vita hus. Staketets kant är spikrak, stenens ”rundning” likaså. Kontrasten till de infogade seriernas stiliserade livfullhet och humor blir därför påtaglig. Stadens torg kantas av helsvenska inrättningar som kombinerar funktioner som polis och godisaffär eller bageri och barberare, men vi är i Finland för priser anges i euro. Det vilar ändå något Sverigesvenskt över bildvärlden, där Helga tejpat upp en affisch som anspelar på den legendariska annonskampanjen för Axel Karlsons berömda universallim, marknadsfört med åsnan Peppo, och som blivit en folklig sentens: ”När ditt hjärta brister, laga det med Karlsons klister”. Någon hjärtesorg att limma ihop lider Helga inte av, här vankas feelgood för hela slanten. Och hållbarhet, för Helga handlar helst kvalitet, om hon alls konsumerar.

Rafflande gurkhackning och staketklättring

Den kantiga bildstilen och de monokroma, lätt skuggade bildytorna är stumma i början för att efterhand lösas upp och kompliceras. Wikströms val av färger är läckert. Violet skymning med gula inslag dominerar. Blandningen av realistiska detaljer och stiliserade uttryck – som i gestaltningen av det för berättelsen så viktiga äppelträdet – ger boken dynamik. Seriestripparna bjuder på härligheter som då Helga hackar gurka eller då knyckarna anländer i skymningen och hoppar över staketet med inkännande personliga kroppsörelser. Stripparna är synnerligen väljorda och njutbara. Wikström och Klingenberg får i framtiden mer än gärna göra serieromaner för målgruppen, det är en bristvara. Att sammanfoga två berättarformat passar däremot denna berättelse bäst. Dynamiken som uppstår i boken – ovanligt nog för en bilderbok är indelad i sex kapitel – är högklassig. En rolig twist på det för barnboken klassiska temat att palla äpplen stavas: rödbetor! Förresten gillar Helga inte ens äpplen.

